

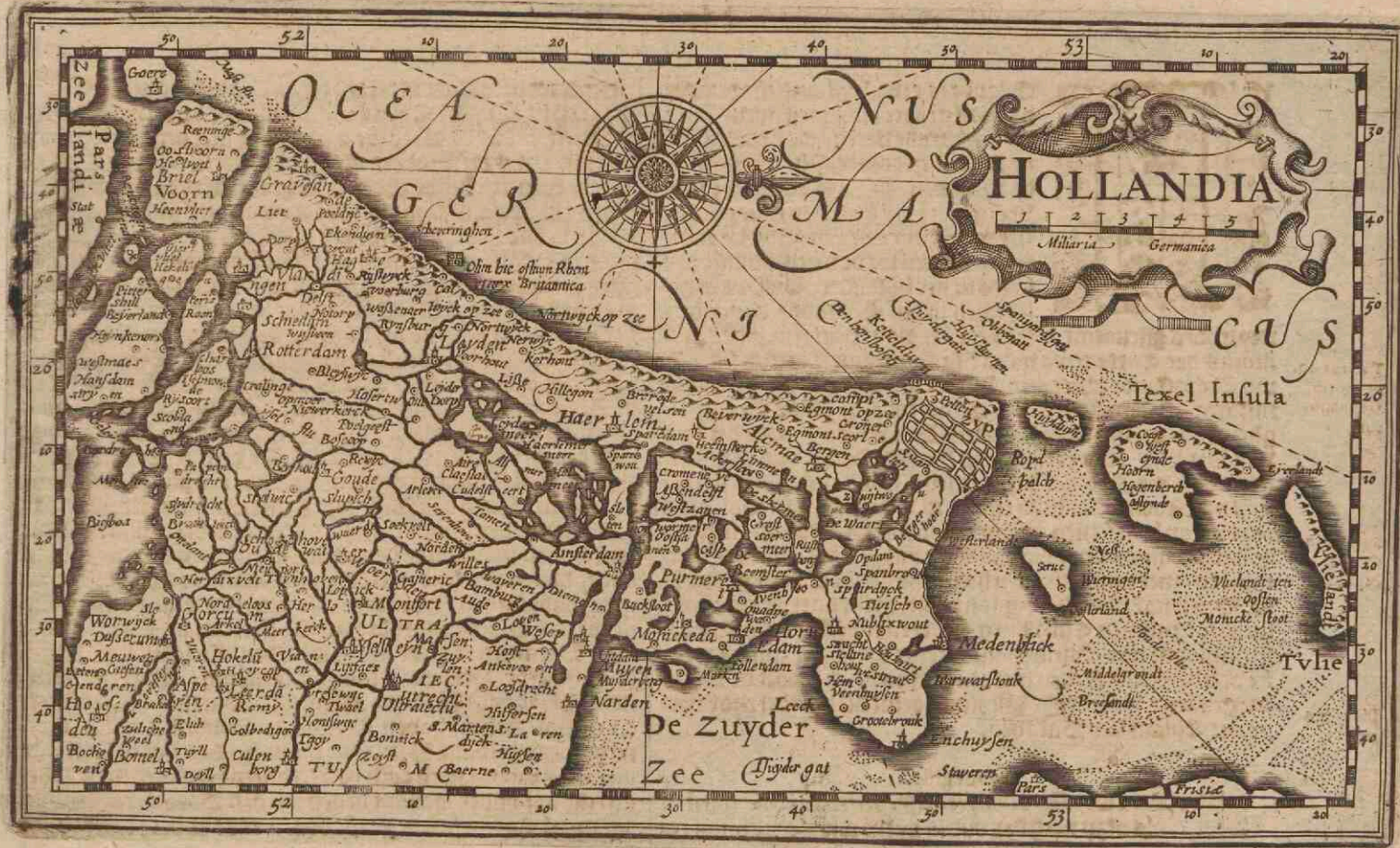

Hollandia

Kaart van Holland, Jan Jansz., 1613 (1617)

<https://hdl.handle.net/1874/20421>

DE BEELDING VAN

HOL-27

DE BESCHRYVINGHE VAN Hollandt.

Hollandt is een kleyn lantschap/maer vol van groote ende treffelijcke saeken: hebbende veel goede stede/schoone doopen/groote frische mannen ende vrouwen. Daer is overvloet van vee/groote rijckdommen ende macht: het welck wy aen een zijde latende/sullen komen tot de beschrijvinge des lants in het bysonder. Hollandt is gelegghen in dat Eplandt/ welck hier

doortijds gheuoemt wert Batavia, van Saton sone des Konincs der Catten/een volck (so Cornelius Tacitus schrijft) upt Duptslandt ghecomen. Batavia begrijpt het gheheel landt tusschen den westroom des Rijns ende de wilde Zee gheleggende verbaet also behalven Hollandt/ oock mede het lant van Utrecht/ ende een deel des Hertoghdoms van Gheldre/ namelijk het Noorder deel des selfs. Oock mede by de Aepfers van Roome Caligula tijden/was dit lant van Batavien een lant op hem selven ghelijck Suetonius betuycht/ seggende dat Bellinus den sone van Admimocinus Koninc der Batavijs/ met eenen kleynen hoop volcks na Roome geblucht is. Desen nae is noch in zijne kracht: want daer is eene heerlijkheyt tusschen Culenburg/ Bueren ende Tiel/ die in de beschrijvinghe van Ghelderlant alreede verklaert zijn/ de welke van de Landtslieden met een ghezoocken woort de Betuwe genoemt wort: ende Plinius noemt dit het edel ende vermaert Eplant der Bataven.

Byvoeghsel.

[De Betuwe alhier vooz een ghebedekte Batavia ghestelt wort / als of zy noch den ouden naem waer eenichsins re-

presenteerde. Maer dit strijt tegen de ghetuyghenissen van Cesar/ Plinius ende Tacitus / de welke Bataviam alsoo beschrijven / dat de Betuwe daer onder niet begrepen en kan werden: als wesen de een Eplandt besloten met den Rijn/ de welke hem aen beyde zijden in de groote Zee ontladet. Dit bevesticht Julius Cesar in zijne Commentarien/ alsoo schrijvende/so boven verhaelt is: De Wase heeft haren oorspronck upt den Vogheberg/op de palen van Langois/ ende ontfanghen hebbende een deel van den Rijn / gheuaemt de Wale/maecht het Eplant der Batavijs/ noch en loopt niet voozder van den Rijn in de wilde Zee/ dan tachtentich dupsent passen. Volghende welck ghetuyghenisse van Cesar wy segghen/dat Batavia begint/ daer de Wale inde Wase loopt tot in de Zee/tachtentich dupsent passen / de welke ontrent elf van onse mylen uptbrengghen. Blijckt hier upt dat de Betuwe hier onder niet begrepen en kan werde. De welke Betuwe vooztijds den Dicaubers epghen/ wesen de een platte landouwe van eenen Braboden Bisschop Severino (om Christus te yedicken nederghekomen) also daer gheen beter plaetse in die coutrey en was/om te bewoonen ghegheven werde/ ende is onder dien naem by den Romeynen onbekent gheweest/ ende nader hant by den Inlanders also genoemt/anner altoos blijvende het Ghaeflichheyt van Tieserbant by Tiel. Maer oudt Batavien is recht alleen Heusden/Tiel/Bueren/Wijck te Duerstede/Utrecht/Dianen/Culenboz/ Asperen/ Duetclom/Leerdam/Iselsteyn/Montsoyt/Doerdt/ Gudewater/Gozicum/Schoonhoven/Dozrecht/Gouden/Leypden/Rotterdam/Schiedam/Biel ende die kust. Soo dat al Hollandt niet en is Batavia, noch oock Batavia alleene Hollandt en is. Ghe-merckt dat onder Hollandt beneffens den Batavijs ooc zijn gheweest Caninesaten/Frisiabonen/ende andere volcken soo Plinius

Tacitus lib.
de morib.
Germano-
rum.

Sueton in
Caligul.
cap. 44.

Plin. lib. 4.
cap. 15.